

SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ Nr 9
im. Stefanii Sempołowskiej
w Lubinie

„Dziecko chce być dobre. Jeśli nie umie – naucz, jeśli nie wie – wytłumacz, jeśli nie może – pomóż.”

Janusz Korczak

Obowiązujące akty prawne:

- Ustawa o systemie oświaty z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (Dz.U. z 2024 r., poz. 737 i 854)
- Karta Nauczyciela.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej art. 48 ust. 1, art. 54 ust. 3-4, art. 70 ust. 1
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024r. r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2024., poz. 996).
- Programy narodowe i krajowe w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych.
- Statut Szkoły Podstawowej nr 9 im. Stefanii Sempołowskiej w Lubinie.
- **Standardy Ochrony Małoletnich.**
- Zintegrowane Strategie Umiejętności.

Program wychowawczo – profilaktyczny obejmuje wytyczne polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2024/2025 oraz wyniki i wnioski z prowadzonego nadzoru w roku szkolnym 2023/2024.

1. Edukacja prozdrowotna w szkole – kształtowanie zachowań służących zdrowiu, rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej, profilaktyka otyłości i nadwagi, nauka udzielania pierwszej pomocy.
2. Szkołą miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowanie postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę. Edukacja dla bezpieczeństwa.
3. Wspieranie dobrostanu uczniów, ich zdrowia psychicznego. Rozwijanie u uczniów empatii i wrażliwości na potrzeby innych. Podnoszenie jakości edukacji włączającej i umiejętności pracy z zespołem zróżnicowanym.
4. Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie.
5. Kształtowanie myślenia analitycznego poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów przyrodniczych i ścisłych oraz pogłębianie umiejętności matematycznych w kształceniu ogólnym.
6. Praca z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego.
7. Wdrażanie Standardów Ochrony Małoletnich.

8. Kontynuowanie działań sprzyjających budowaniu relacji interpersonalnych.
9. Wdrożenie do pracy z uczniami wniosków wynikających z przeprowadzonych diagnoz dotyczących oceny klimatu szkoły oraz czynników chroniących i czynników ryzyka.
10. Kontynuowanie działań dotyczących profilaktyki minimalizowania podejmowanych przez uczniów ryzykownych zachowań i nabywania przez nich umiejętności radzenia sobie z emocjami, które towarzyszą takim zachowaniom.
11. Rzetelne wdrażanie procedury monitorowania frekwencji uczniów w szkole.
12. Profilaktyka uzależnień.
13. Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny, w tym organizacja zajęć edukacyjnych wychowania do życia w rodzinie.
14. Działania uwzględniające zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne wszystkich uczniów, zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.
15. Wspieranie uczniów i ich rodzin poprzez rozwijanie współpracy wewnątrz i międzyszkolnej w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci i wsparcia rodziny.

Cele ogólne programu:

- stwarzanie warunków do edukacji dla bezpieczeństwa,
- * kształtowanie zachowań służących zdrowiu,
- * kształtowanie postaw społecznych i patriotycznych oraz odpowiedzialności za region i ojczyznę,
- * wspieranie dobrostanu uczniów, ich zdrowia psychicznego,
- * wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów,
- * kształtowanie myślenia analitycznego,
- * wspieranie uczniów z doświadczeniem migracyjnym,
- * wdrażanie Standardów Ochrony Małoletnich,
- * przestrzeganie praw dziecka,
- * minimalizowanie problemów z frekwencją uczniów,
- * umożliwianie budowania relacji interpersonalnych,
- wspieranie wszechstronnego rozwoju ucznia,
- wspomaganie rodziny w procesie wychowawczym,
- przygotowanie do podejmowania prawidłowych decyzji życiowych,
- traktowanie każdego człowieka indywidualnie i podmiotowo,
- ograniczenie i eliminowanie zachowań ryzykownych w środowisku szkolnym, rówieśniczym, rodzinnym.

Cele szczegółowe programu:

- kształtowanie postaw dbania o bezpieczeństwo własne i innych,
- * kształtowanie zachowań służących zdrowiu,

- * rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej oraz profilaktyka nadwagi i otyłości,
- * nabywanie umiejętności udzielania pierwszej pomocy,
- * nabywanie umiejętności dbania o zdrowie psychiczne,
- * rozwijanie empatii i wrażliwości na potrzeby innych,
- * upowszechnianie informacji o prawach dziecka,
- * rozwijanie kompetencji w zakresie umiejętności cyfrowych – dbanie o bezpieczne poruszanie się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie,
- * kształtowanie myślenia analitycznego,
- * uświadamianie potrzeby uczenia się przez całe życie,
- * uwrażliwianie uczniów na potrzebę niwelowania zachowań agresywnych i przemocy oraz stosowania Standardów Ochrony Małoletnich,
- wdrażanie do odpowiedzialnego korzystania z praw i przestrzegania obowiązków ucznia,
- nabywanie właściwych zachowań w sytuacji zagrożenia,
- dostrzeganie zagrożeń ze strony nałogów i złych nawyków,
- wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów potrzebujących pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- zapewnienie uczniom wymagającym szczególnej opieki wychowawczej, w tym uczniom niepełnosprawnym, prawidłowego funkcjonowania w szkole,
- rozwijanie twórczej postawy ucznia,
- rozwijanie zainteresowań i zdolności, prezentowanie ich w szkole i poza nią,
- upowszechnienie czytelnictwa, rozwijanie kompetencji czytelniczych dzieci i młodzieży,
- rozwijanie umiejętności świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej,
- ukazywanie roli rodziny w życiu każdego dziecka, kształtowanie ważności postawy ucznia w rodzinie, respektowanie praw i obowiązków,
- przeciwstawianie się obojętności wobec wszelkich przejawów zła, kształtowanie gotowości współdziałania i pomocy,
- integrowanie zespołów klasowych i społeczności szkolnej,
- kształtowanie pozytywnych postaw i tolerancji uczniów wobec kolegów pochodzących z innych krajów,
- uświadamianie uczniom możliwości wykorzystania własnego potencjału do niesienia pomocy innym,
- kształcenie samodzielności i umiejętności rozwiązywania problemów,
- wyrabianie szacunku do tradycji narodowych i języka ojczystego, w tym sięganie do dziedzictwa cywilizacyjnego Europy i języków obcych,
- kształtowanie postaw społecznych i patriotycznych oraz odpowiedzialności za region i ojczyznę,
- rozwijanie wrażliwości na problemy ochrony środowiska,
- rozwijanie poczucia wartości pracy, odpowiedzialności i satysfakcji z uczenia się.

Program wychowawczo-profilaktyczny jest tworzony przez wszystkich nauczycieli i konsultowany oraz aprobowany przez rodziców. Jego cel

stanowi wspieranie uczniów we wszechstronnym rozwoju, ukierunkowanym na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinny być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży. Program ten zawiera działania, które w systemowy sposób będą angażować wszystkich uczniów i ich rodziców oraz całe środowisko szkolne (kadrę pedagogiczną, pracowników administracji i obsługę szkoły).

Program określa sposób realizacji celów kształcenia, zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej uwzględniając kierunki polityki oświatowej oraz wytyczne MEiN na dany rok szkolny.

I. Diagnoza sytuacji wychowawczej i profilaktycznej:

Systematycznie każdego roku przeprowadzana jest diagnoza środowiska, analizuje się potrzeby i zasoby szkoły z obszaru wychowania i profilaktyki na podstawie:

- wyników ankiety dotyczącej sytuacji opiekuńczo-wychowawczej szkoły,
- wniosków i analiz z pracy zespołów klasowych, zespołów przedmiotowych,
- analizy dokumentacji szkolnej,
- obserwacji bieżących zachowań uczniów na terenie szkoły oraz ich frekwencji, analiza uwag wpisanych do dziennika,
- sprawozdań semestralnych opracowanych przez wychowawców, pedagoga i psychologa.

W wyniku przeprowadzonych ankiet i sprawozdań wyłoniono następujące obszary do realizacji w roku szkolnym 2024/2025:

1. Budowanie pozytywnego klimatu szkoły oraz poszczególnych zespołów klasowych (budowanie właściwych relacji społecznych w klasie).
2. Pogłębienie wiedzy uczniów i rodziców o niebezpieczeństwach wiążących się uzależnieniami i zachowaniami ryzykownymi.
3. Bezpieczne i efektywne korzystanie z technologii cyfrowych.
4. Wspomaganie wychowawczej roli rodziny poprzez pomoc w kształtowaniu u uczniów stałych sprawności w czynieniu dobra oraz rzetelną diagnozę ich potrzeb rozwojowych.
5. Wdrażanie działań prozdrowotnych, w tym udzielanie pierwszej pomocy oraz profilaktyka otyłości.
6. Minimalizowanie nieusprawiedliwionej absencji uczniów w szkole oraz spóźnień na zajęcia edukacyjne.
7. Kontynuowanie działań związanych ze zdrowiem psychicznym oraz rozwijaniem u uczniów empatii.
8. Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych oraz umiejętności uczenia się przez całe życie poprzez wzmocnienie współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz z instytucjami regionalnymi.

II. Diagnoza zagrożeń, w tym czynnikami chroniące i czynniki ryzyka ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych.

1. Przeprowadzenie ankiety wśród rodziców klas IV – VIII, uczniów klas IV – VIII i nauczycieli – wrzesień 2024.
2. Sporządzenie raportu – wrzesień 2024.

III. Diagnoza oceny klimatu szkoły.

1. Przeprowadzenie ankiety wśród rodziców klas IV – VIII – wrzesień 2024.
2. Sporządzenie raportu – październik 2024.

Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie. Profilaktyka powinna wspomagać proces wychowania, a wychowanie tworzy integralną całość z wiedzą i kreowaniem umiejętności, poprzez które formuje się osobowość młodego człowieka. Nie wolno ich rozdzielać, gdyż wychowanie musi posiłkować się wiedzą, w której zapisane jest doświadczenie.

Program przeznaczony jest do realizacji przez wychowawców klas podczas godzin z wychowawcą we współpracy z nauczycielami wszystkich przedmiotów, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką szkolną i pozostałymi pracownikami szkoły, w zależności od stanu zasobów, potrzeb klasy oraz przy współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

W związku z powyższym w szkole wykorzystywane będą strategie działań mające na celu wzmocnienie czynników chroniących i osłabienie czynników ryzyka oraz wnioski i rekomendacje z przeprowadzonej ankiety „Ocena klimatu szkoły”.

SYLWETKA ABSOLWENTA SZKOŁY

Dobrze funkcjonuje w swoim środowisku, w domu i w szkole. Jest pogodny, ma pozytywny, choć nie bezkrytyczny stosunek do otaczającej go rzeczywistości. Posiada umiejętność efektywnego komunikowania, współpracy oraz kontrolowania własnych emocji. Jest świadomy dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy, świata. Dbą o swoje zdrowie i sprawność fizyczną. Traktuje zdobywanie wiedzy, jako podstawę własnego rozwoju. Działania zawarte w programie wychowawczo – profilaktycznym zmierzają do ukształtowania takiego modelu absolwenta, który niezależnie od indywidualnych cech osobowości, predyspozycji i talentów będzie wyposażony w zespół cech uniwersalnych, warunkujących właściwe funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji w klasach I–III.

Lp.	OBSZARY	ZADANIA	ODPOWIEDZIALNI
1.	Zdrowie – edukacja zdrowotna	Zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, pielęgniarka

		<p>Zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, profilaktyką otyłości i nadwagi oraz higieny osobistej i aktywności fizycznej.</p> <p>Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym. Przeprowadzenie warsztatów dotyczących empatii.</p> <p>Udzielanie pierwszej pomocy.</p> <p>Kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie.</p> <p>Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ekologii w swoim środowisku.</p> <p>Uświadamianie wpływu działalności człowieka na zmiany klimatu.</p> <p>Kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo – skutkowego.</p> <p>Kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.</p>	
2.	<p>Relacje – kształtowanie postaw społecznych</p>	<p>Kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych.</p> <p>Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych poprzez różne formy pracy z uczniem.</p> <p>Rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń.</p> <p>Kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących Standardów Ochrony Małoletnich.</p> <p>Znajomość praw dziecka.</p> <p>Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, pracownicy szkoły</p>

		<p>obowiązujących norm i reguł kultury osobistej.</p> <p>Działania integracyjne (program adaptacyjny w klasach I i IV oraz dla nowo przyjętych uczniów, w tym uczniów z doświadczeniem migracyjnym – wrzesień 2024 i w trakcie roku szkolnego).</p> <p>Podjęcie działań przez samorząd uczniowski i wolontariat szkolny.</p> <p>Zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju.</p> <p>Rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów. Kształtowanie umiejętności zawodowych i uczenia się poprzez wzmocnienie współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz z instytucjami regionalnymi.</p>	
<p>3.</p>	<p>Kultura – wartości, normy, wzory zachowań</p>	<p>Kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzenia się, a także praca z uczniem z doświadczeniem migracyjnym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego.</p> <p>Wychowanie do wrażliwości na prawdę i dobro. Kształtowanie właściwych postaw szlachetności, zaangażowania społecznego.</p> <p>Działanie na rzecz szerszego udostępnienia kanonu edukacji klasycznej, wprowadzenia w dziedzictwo cywilizacyjne Europy, edukacji patriotycznej, nauczania historii oraz poznawania polskiej kultury, w tym osiągnięć duchowych i materialnych.</p> <p>Kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji.</p> <p>Inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog i inni pracownicy szkoły</p>

		<p>Przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów.</p> <p>Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań.</p> <p>Wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną.</p> <p>Kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji.</p> <p>Kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania.</p> <p>Kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.</p>	
4.	<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</p>	<p>Zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych.</p> <p>Profilaktyka ryzykownych zachowań podejmowanych przez uczniów.</p> <p>Bezpieczne i kreatywne włączanie technologii informacyjno – komunikacyjnych w proces edukacyjno – wychowawczy.</p> <p>Dalsze monitorowanie frekwencji uczniów zgodnie z procedurą.</p> <p>Przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach.</p> <p>Kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, pielęgniarka</p>

	Spotkania uczniów z przedstawicielami instytucji oraz zawodów działających na rzecz bezpieczeństwa.	
--	---	--

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy w klasach IV–VIII

Lp.	OBSZARY	ZADANIA					ODPOWIEDZI ALNI
		KLASA IV	KLASA V	KLASA VI	KLASA VII	KLASA VIII	
1.	Zdrowie – edukacja zdrowotna	<p>Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu.</p> <p>Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania.</p> <p>Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie.</p> <p>Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny</p>	<p>Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywią.</p> <p>Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych, profilaktyka otyłości i nadwagi.</p> <p>Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości</p>	<p>Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości.</p> <p>Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron.</p> <p>Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości.</p> <p>Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego oraz profilaktyka otyłości i</p>	<p>Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje.</p> <p>Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów.</p> <p>Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań.</p> <p>Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie</p>	<p>Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością.</p> <p>Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności.</p> <p>Rozwijanie</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, pielęgniarka</p>

		<p>i trudny.</p> <p>Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia, profilaktyka otyłości i nadwagi.</p> <p>Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ekologii.</p> <p>Ochrona zdrowia psychicznego; eliminowanie lęku, poczucia zagrożenia.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ekologii.</p> <p>Ochrona zdrowia psychicznego; eliminowanie lęku, poczucia zagrożenia.</p>	<p>nadwagi.</p> <p>Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ekologii.</p> <p>Ochrona zdrowia psychicznego; eliminowanie lęku, poczucia zagrożenia.</p>	<p>osobistego potencjału.</p> <p>Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.</p> <p>Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ekologii.</p> <p>Ochrona zdrowia psychicznego; eliminowanie lęku, poczucia zagrożenia.</p> <p>Profilaktyka otyłości i nadwagi.</p>	<p>umiejętności oceny własnych możliwości.</p> <p>Kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne.</p> <p>Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ekologii.</p> <p>Ochrona zdrowia psychicznego; eliminowanie lęku, poczucia zagrożenia.</p> <p>Profilaktyka otyłości i nadwagi.</p>	
--	--	---	---	---	---	--	--

<p>2.</p>	<p>Relacje – kształtowanie postaw społecznych</p>	<p>Rozwijanie empatii, która sprzyja efektywnej współpracy.</p> <p>Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania.</p> <p>Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb.</p> <p>Wdrażanie i przestrzeganie Standardów Ochrony Małoletnich oraz praw dziecka.</p> <p>Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi.</p>	<p>Rozwijanie empatii, która sprzyja efektywnej współpracy.</p> <p>Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat).</p> <p>Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota).</p> <p>Wdrażanie i przestrzeganie Standardów Ochrony Małoletnich oraz praw dziecka.</p> <p>Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich</p>	<p>Rozwijanie empatii, która sprzyja efektywnej współpracy.</p> <p>Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu.</p> <p>Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat).</p> <p>Wdrażanie i przestrzeganie Standardów Ochrony Małoletnich oraz praw dziecka.</p> <p>Prowadzenie zajęć integracyjnych.</p>	<p>Rozwijanie empatii, która sprzyja efektywnej współpracy.</p> <p>Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron.</p> <p>Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności.</p> <p>Wdrażanie i przestrzeganie Standardów Ochrony Małoletnich oraz praw dziecka.</p> <p>Prowadzenie zajęć integracyjnych.</p>	<p>Rozwijanie empatii, która sprzyja efektywnej współpracy.</p> <p>Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron.</p> <p>Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji.</p> <p>Wdrażanie i przestrzeganie Standardów Ochrony Małoletnich oraz praw dziecka.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog</p>
-----------	--	---	---	--	---	---	--

2.1.	Orientacja Zawodowa. Doradztwo zawodowe.	<p>Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób.</p> <p>Prowadzenie zajęć integracyjnych.</p> <p>Podjęcie działań przez samorząd uczniowski.</p> <p>Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji.</p> <p>Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.</p> <p>Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji</p>	<p>sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę.</p> <p>Prowadzenie zajęć integracyjnych.</p> <p>Podjęcie działań przez samorząd uczniowski.</p> <p>Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów.</p> <p>Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych poprzez różne formy pracy z uczniem.</p> <p>Zapoznanie uczniów</p>	<p>Podjęcie działań przez samorząd uczniowski.</p> <p>Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych : wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów.</p> <p>Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka.</p> <p>Rozwijanie samorządności.</p> <p>Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i i kompetencji cyfrowych poprzez różne formy pracy z uczniem.</p>	<p>Podjęcie działań przez samorząd uczniowski.</p> <p>Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat).</p> <p>Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i i kompetencji cyfrowych poprzez różne formy pracy z uczniem</p>	<p>Prowadzenie zajęć integracyjnych.</p> <p>Podjęcie działań przez samorząd uczniowski.</p> <p>Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.</p> <p>Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i i kompetencji cyfrowych poprzez różne formy pracy z uczniem.</p>	<p>Doradca zawodowy, wychowawca, pedagog, psycholog</p>
------	---	---	---	--	---	--	---

	<p>cyfrowych poprzez różne formy pracy z uczniem.</p> <p>Zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań oraz uzdolnień.</p> <p>Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych oraz umiejętności uczenia się poprzez wzmocnienie współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz instytucjami regionalnymi.</p>	<p>z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań oraz uzdolnień.</p> <p>Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych oraz umiejętności uczenia się poprzez wzmocnienie współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz instytucjami regionalnymi.</p>	<p>Zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań oraz uzdolnień.</p> <p>Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych oraz umiejętności uczenia się poprzez wzmocnienie współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz instytucjami regionalnymi.</p>	<p>Wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.</p> <p>Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych oraz umiejętności uczenia się poprzez wzmocnienie współpracy szkół i placówek z pracodawcami</p>	<p>Wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.</p> <p>Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych oraz umiejętności uczenia się poprzez wzmocnienie</p>	<p>Doradca zawodowy</p>
--	--	---	--	---	---	-------------------------

					<p>oraz instytucjami regionalnymi.</p> <p>Rozeznanie indywidualnych potrzeb uczniów klas VII z zakresu doradztwa zawodowego w celu zaplanowania odpowiedniego harmonogramu działań.</p>	<p>współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz instytucjami regionalnymi.</p> <p>Rozeznanie indywidualnych potrzeb uczniów klas VIII z zakresu doradztwa zawodowego w celu zaplanowania odpowiedniego harmonogramu działań.</p> <p>Przeprowadzić prelekcję dla rodziców klas VIII z zakresu doradztwa zawodowego w celu uświadomienia roli poradnictwa zawodowego</p>	
--	--	--	--	--	---	---	--

						i zwiększenia efektów wzajemnej współpracy.	
3.	Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	<p>Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka.</p> <p>Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji.</p> <p>Wspieranie uczniów z doświadczeniem migracyjnym.</p> <p>Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania.</p> <p>Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu</p>	<p>Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów.</p> <p>Budowanie samoświadomości i dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw.</p> <p>Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji.</p> <p>Wspieranie uczniów z doświadczeniem migracyjnym.</p> <p>Wspieranie uczniów z doświadczeniem migracyjnym.</p> <p>Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i</p>	<p>Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności</p> <p>Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji.</p> <p>Wspieranie uczniów z doświadczeniem migracyjnym.</p> <p>Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie.</p> <p>Dokonywanie analizy postaw,</p>	<p>Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.</p> <p>Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji.</p> <p>Wspieranie uczniów z doświadczeniem migracyjnym.</p> <p>Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności.</p> <p>Rozwijanie takich cech jak:</p>	<p>Popularyzowanie wiedzy o różnicach kulturowych oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości.</p> <p>Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji.</p> <p>Wspieranie uczniów z doświadczeniem migracyjnym.</p> <p>Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, inni pracownicy szkoły.</p>

		<p>kształcenia.</p> <p>Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze.</p> <p>Uświadamianie i kształtowanie umiejętności rozwiązywania ważnych problemów społecznych.</p> <p>Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego oraz europejskiego.</p>	<p>miejsca.</p> <p>Uświadamianie i kształtowanie umiejętności rozwiązywania ważnych problemów społecznych.</p> <p>Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego oraz europejskiego.</p>	<p>wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają.</p> <p>Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego oraz europejskiego.</p> <p>Uświadamianie i kształtowanie umiejętności rozwiązywania ważnych problemów społecznych.</p>	<p>pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość.</p> <p>Umacnianie więzi ze społecznością lokalną.</p> <p>Uświadamianie i kształtowanie umiejętności rozwiązywania ważnych problemów społecznych.</p> <p>Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego oraz europejskiego.</p>	<p>humanitaryzmu.</p> <p>Rozwijanie poczucia odpowiedzialności i społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności.</p> <p>Uświadamianie i kształtowanie umiejętności rozwiązywania ważnych problemów społecznych.</p> <p>Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego oraz europejskiego.</p>	
4.	Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowyc	Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania	Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji	Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych	Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory	Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, pielęgniarka

	h)	<p>problemów.</p> <p>Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję.</p> <p>Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych.</p> <p>Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi.</p>	<p>i mediacji.</p> <p>Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania.</p> <p>Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych.</p> <p>Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań.</p> <p>Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe</p>	<p>sytuacjach.</p> <p>Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku.</p> <p>Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi.</p> <p>Kształtowanie przekonań dotyczących</p>	<p>i postępowanie.</p> <p>Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich.</p> <p>Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych.</p> <p>Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym.</p> <p>Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych</p>	<p>i rozprawiania środków psychoaktywnych .</p> <p>Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów.</p> <p>Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy.</p> <p>Utrwalanie umiejętności oceny</p>	
--	----	--	--	---	---	---	--

			zachowania. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i Internetu.	znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych. Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych.	skutków. Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe? Spotkania uczniów z przedstawicielami instytucji oraz zawodów działających na rzecz bezpieczeństwa.	konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu. Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. Spotkania uczniów z przedstawicielami instytucji oraz zawodów działających na rzecz bezpieczeństwa.	
--	--	--	---	---	--	---	--

Tabela nr 1. Zdrowie – edukacja zdrowotna

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń
SZKOŁA PODSTAWOWA I – VIII	
Edukacja	— dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia;

wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> - — ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia człowieka; zapobiega otyłości i nadwadze — posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat wezwania o pomoc: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej; — posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia; — reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby; — wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych, ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze; — przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia; — ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. internet; — ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka; — dba o przyrodę i wie jakie działania sprzyjają jej ochronie.
Informatyka	— w sposób odpowiedzialny posługuje się technologią dostosowaną do jego predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych;
Biologia	<ul style="list-style-type: none"> — analizuje związek pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej; — uzasadnia konieczność ochrony przyrody i klimatu — opisuje i prezentuje postawę i zachowania człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> — opisuje, jakie znaczenie ma aktywność fizyczna dla zdrowia; — opisuje piramidę żywienia i aktywności fizycznej; — opisuje zasady zdrowego odżywiania; — przestrzega zasad higieny osobistej i czystości odzieży; — przyjmuje prawidłową postawę ciała w różnych sytuacjach; — omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia; — wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te, na które może mieć wpływ; — omawia sposoby redukcji nadmiernego stresu i radzenia sobie z nim w sposób konstruktywny; — wymienia przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnionego odchudzania się i używania sterydów w celu zwiększenia masy mięśni; — wyjaśnia wymogi higieny wynikające ze zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania;
WOS	— rozpoznaje przypadki wymagające postaw asertywnych;

	<p>— podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie; uzasadnia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im;</p>
Przyroda	<p>— kształtowanie umiejętności właściwego reagowania na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu;</p> <p>— doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało, jak i najbliższe otoczenie;</p> <p>— poznawanie siebie, swoich zdolności i rozwijanie zainteresowań sprzyjających motywacji do uczenia się;</p>
Edukacja dla bezpieczeństwa	<p>— wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym; wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie;</p> <p>- zna zasady udzielania pierwszej pomocy,</p> <p>— wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne), zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków;</p> <p>— odróżnia czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ od takich, na które nie może mieć wpływu;</p> <p>— omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań. sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu;</p> <p>— dobiera i demonstruje umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie);</p> <p>— wymienia rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych;</p> <p>— ocenia własne zachowania związane ze zdrowiem, ustala indywidualny plan działania na rzecz własnego zdrowia;</p> <p>— ustala, co sam może zrobić, aby tworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie społeczne, komunikacja interpersonalna, współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.);</p>
Technika	<p>— przyjmuje postawy odpowiedzialności za współczesny i przyszły stan środowiska;</p> <p>— kształtuje umiejętności segregowania i wtórnego wykorzystania odpadów znajdujących się w najbliższym otoczeniu;</p>
Wychowanie do życia w rodzinie	<p>— radzi sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu (klasy IV-VIII);</p> <p>— ma szacunek dla ludzkiego ciała; zna podstawy higieny; troszczy się o zdrowie: właściwe odżywianie, odpowiedni strój, sen i aktywność fizyczną (klasy IV-VIII);</p> <p>- posiada wiedzę na temat zapobiegania otyłości i nadwagi.</p> <p>— kształtuje prawidłowe nawyki higieniczne, dostrzega potrzebę prowadzenia zdrowego trybu życia; zna sposoby obrony własnej intymności (klasy IV-VIII);</p> <p>— rozumie, czym jest opieka prekoncepcyjna i prenatalna uwzględniająca zdrowie ojca, matki i dziecka, formy prewencji, profilaktyki i terapii (klasa VII);</p> <p>— zna fazy psychofizycznego rozwoju człowieka w okresie prenatalnym i postnatalnym; orientuje się w czynnikach wspomagających i zaburzających jego psychiczny, fizyczny, duchowy i społeczny rozwój (klasy VII-VIII);</p>

	<p>—potrafi przedstawić fizjologię płodności i wymienić hormony warunkujące płodność kobiet i mężczyzn (klasy VII-VIII);</p> <p>— zna metody rozpoznawania płodności, ich przydatność w planowaniu rodziny i diagnostyce zaburzeń (klasa VIII);</p> <p>— przedstawia problem niepłodności; określa jej rodzaje, przyczyny, skutki; wyjaśnia na czym polega profilaktyka i leczenie (klasa VIII);</p> <p>— definiuje pojęcie antykoncepcji i wymienia jej rodzaje, dokonuje oceny stosowania poszczególnych środków antykoncepcyjnych w aspekcie medycznym, psychologicznym, ekologicznym, ekonomicznym, społecznym i moralnym (klasa VIII);</p> <p>— zna różnice między antykoncepcją a naturalnym planowaniem rodziny, zapłodnieniem in vitro a naprotechnologią (klasa VIII);</p> <p>— zna choroby przenoszone drogą płciową; rozumie ich specyfikę, rozwój i objawy; wie, jakie są drogi przenoszenia zakażenia; zna zasady profilaktyki (klasa VIII);</p> <p>— zna zagrożenia okresu dojrzewania, takie jak: uzależnienia chemiczne i behawioralne, presja seksualna, pornografia, cyberseks, prostytutka nieletnich; potrafi wymienić sposoby profilaktyki i przeciwdziałania (klasy VI-VIII);</p>
--	---

Tabela nr 2. Relacje – kształtowanie postaw społecznych

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
SZKOŁA PODSTAWOWA I - VIII	
Edukacja wczesnoszkolna	<p>— identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach;</p> <p>- zna i przestrzega Standardy Ochrony Małoletnich i prawa dziecka,</p> <p>— przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad;</p> <p>— współpracuje z innymi wykazując się kreatywnością i przedsiębiorczością, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię komunikacyjno – informacyjną;</p> <p>— dostrzega, że każdy powinien brać odpowiedzialność za swoje wybory;</p> <p>— dostrzega, że lepiej poznać siebie, bardziej się rozwija i czerpie szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności;</p> <p>— odkrywa, że współtworzy różne wspólnoty osób, np. rodzinę, klasę, państwo;</p> <p>— ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu, należy się szacunek, że szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę), w tym wspólnotę religijną – a także symbole tych wspólnot;</p> <p>— szanuje godność każdej osoby ludzkiej oraz swoją, wyraża swoim komunikatem werbalnym i niewerbalnym;</p> <p>— uwzględnia coraz częściej godność i dobro innych osób, podejmując decyzję o działaniu;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> — wyraża szacunek wobec osób, wspólnot osób oraz ich symboli w sytuacjach codziennych i uroczystych, przejawiając właściwe zachowanie; — wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), wykazując się empatyczną postawą; — naśladuje i przyjmuje jako własne zachowania dobre na podstawie doświadczeń ze świata realnego oraz przykładów płynących z tekstów literackich, filmów i innych źródeł; — przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem;
Orientacja zawodowa (klasy I – III)	<ul style="list-style-type: none"> — opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać; — prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób; — podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi; — podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach; — podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych; — odgrywa różne role zawodowe w zabawie; — podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach; — opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach; — omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje; — opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu; — posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny; — uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności; — wskazuje treści, których lubi się uczyć; — wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich; — opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić; — planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu; - próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> — uczestniczy w zespołowym rozwiązaniu problemu, posługując się technologią taką jak: poczta elektroniczna, forum, wirtualne środowisko kształcenia, dedykowany portal edukacyjny; — identyfikuje i docenia korzyści płynące ze współpracy nad wspólnym rozwiązywaniem problemów; — wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), wykazując się empatyczną postawą; — bierze udział w różnych formach współpracy, jak: programowanie w parach lub w zespole, realizacja projektów, uczestnictwo w zorganizowanej grupie uczących się; projektuje, tworzy i prezentuje efekty wspólnej pracy;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> — uczestniczy w sportowych rozgrywkach klasowych w roli zawodnika, stosując zasady „czystej gry”: szacunku dla rywala, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzjom sędziego; potrafi właściwie zachować się w

	<p>sytuacji zwycięstwa i porażki, podziękować za wspólną grę;</p> <ul style="list-style-type: none"> — pełni rolę organizatora, sędziego i kibica w ramach szkolnych zawodów sportowych; — wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania; — wyjaśnia, jak należy zachować się w sytuacjach związanych z aktywnością taneczną; — omawia znaczenie dobrych relacji z innymi ludźmi, w tym z rodzicami oraz rówieśnikami tej samej i odmiennej płci; — identyfikuje swoje mocne strony, budując poczucie własnej wartości, planuje sposoby rozwoju oraz ma świadomość słabych stron, nad którymi należy pracować; — wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych; — wykazuje umiejętność adekwatnej samooceny swoich możliwości psychofizycznych; — współpracuje w grupie szanując poglądy i wysiłki innych ludzi, wykazując asertywność i empatię; — motywuje innych do udziału w aktywności fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób o niższej sprawności fizycznej i specjalnych potrzebach edukacyjnych (np. osoby niepełnosprawne, osoby starsze);
WOS	<ul style="list-style-type: none"> — współpracuje z innymi – dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; — wykazuje konieczność współdziałania w życiu społecznym i wyjaśnia istotę samorządności; — uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną; rozumie znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontakt, przynależności, uznania); — przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej autoprezentacji, kształtowania swojego wizerunku; — wymienia cechy grup społecznych; charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania; uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści; przedstawia różne formy współpracy w grupie; — rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; — rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; — wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), wykazując się empatyczną postawą; — przedstawia cele i przykłady działania organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariuszy;
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> — zachęcanie do działania na rzecz środowiska lokalnego; — wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), wykazując się empatyczną postawą; — doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy i działania oraz pełnienia roli lidera w zespole;
Biologia	<ul style="list-style-type: none"> — prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych;

<p>Wychowanie do życia w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> — zna i stosuje zasady savoir-vivre'u w różnych sytuacjach społecznych; — rozumie zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych; przyjmuje odpowiedzialność za-manifestowane reakcje, wypowiedane i pisane słowa; — kształtuje i wyraża postawy asertywne, gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać, stara się odmawiać tak, by nie ranić drugiego; — rozumie, jak budowane są relacje międzyosobowe, wyjaśnia ich znaczenie w rozwoju społeczno-emocjonalnym; potrafi przedstawić istotę: koleżeństwa i przyjaźni, sympatii młodzieńczych, pierwszych fascynacji, zakochania, miłości; zwraca uwagę na potrzebę i wartość wzajemnego szacunku, udzielania pomocy, empatii i współpracy; — bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i zna konkretne sposoby jej udzielania; — pozytywnie odnosi się do osób z niepełnosprawnością, widząc w nich wartościowych partnerów w koleżeństwie, przyjaźni, miłości i rodzinie;
<p>Orientacja zawodowa (klasy IV – VI)</p>	<ul style="list-style-type: none"> — określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje; — wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia; — podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość; — prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców; — wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach; — opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka; — podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe; — posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny; — wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą; — wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki; — wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć; — samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy; — opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych; — planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu; — próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.
<p>Doradztwo zawodowe (klasy VII – VIII)</p>	<ul style="list-style-type: none"> — określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych; — rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe); — dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z

	<p>autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;</p> <p>— rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno – zawodowych; — rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno – zawodowej;</p> <p>— określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;</p> <p>— określa własną hierarchię wartości i potrzeb; wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;</p> <p>— porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;</p> <p>— wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;</p> <p>— uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;</p> <p>— analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;</p> <p>— wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;</p> <p>— dokonuje autoprezentacji;</p> <p>— analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;</p> <p>— analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;</p> <p>— charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;</p> <p>— określa znaczenie uczenia się przez całe życie;</p> <p>— dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;</p> <p>— określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;</p> <p>— identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;</p> <p>— planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.</p>
--	--

Tabela nr 3. Kultura – wartości, normy i wzory zachowań

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
SZKOŁA PODSTAWOWA I - VIII	
Edukacja wczesnoszkolna	<p>— ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszanie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne respektowane przez środowisko szkolne;</p> <p>— szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> — określa, co jest dobre, a co jest złe, w otaczającym go świecie i w świecie poznawanych tekstów oraz podaje uzasadnienie swojego zdania; — odróżnia szczęście od doraźnie odczuwanej przyjemności i poznaje, że dobro jest źródłem szczęścia własnego oraz innych osób; — odkrywa, że wspólnota osób, której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania.
Język polski	<ul style="list-style-type: none"> — kształtuje umiejętność uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym; — rozwija zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami; — kształci postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej; — rozwija zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych; — rozwija szacunek dla wiedzy, wyrabia pasję poznawania świata i zachęca do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości; — rozwija umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania; — rozwija umiejętność rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzysłowu, przypisów i odsyłaczy, oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej; — kształci nawyki systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania; — jest zachęcany do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach, oraz rozwijania umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
Historia	<ul style="list-style-type: none"> — poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; — rozwija szacunek dla kultury i dorobku narodowego oraz dziedzictwa cywilizacyjnego Europy — zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje;
Muzyka	<ul style="list-style-type: none"> — poznaje i popularyzuje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu; — zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej; — zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne; — uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej); — angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska;

	<ul style="list-style-type: none"> — uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych; — stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców;
Plastyka	<ul style="list-style-type: none"> — zna dziedzictwo cywilizacyjne i kulturowe Europy, kraju, najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury (historycznej i współczesnej); — zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „małej ojczyzny”;
WOS	<ul style="list-style-type: none"> — uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele); przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady; — podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna); wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego; — wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem regionalnym oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania; przedstawia – za Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej – prawa przysługujące etnicznym grupom mniejszościowym; — uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/etniczną, państwową/obywatelską, europejską); rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom; — planuje dalszą edukację, uwzględniając własne zainteresowania, zdolności i umiejętności oraz rady innych osób i sytuację na rynku pracy.
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> — kształtuje postawy związane z tożsamością kulturową Europy, kraju i regionu;
Geografia	<ul style="list-style-type: none"> — łączy racjonalność naukową z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem cywilizacyjnym i kulturowym ludzkości; — przyjmuje postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania; — rozwija w sobie poczucie tożsamości oraz wykazywanie postawy patriotycznej, wspólnotowej i obywatelskiej; — ma poczucie dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku narodu (różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz sukcesów polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej); — kształtuje pozytywne – emocjonalne i duchowe – więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią; — przełamuje stereotypy i kształtuje postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> — opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komputerowych, takie jak:

	<p>bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenie się informacją;</p> <p>— postępuje etycznie w pracy z informacjami;</p>
Wychowanie do życia w rodzinie	<p>— jest odpowiedzialny za własny rozwój i samowychowanie;</p> <p>— ma świadomość swoich korzeni kulturowych, religijnych i rodzinnych; rozumie potrzebę współuczestniczenia w przygotowaniach do rodzinnych uroczystości;</p> <p>— potrafi wymienić i uzasadnić normy chroniące życie małżeńskie i rodzinne oraz sprzeciwić się naciskom skłaniającym do ich łamania;</p> <p>— wie, że aktywność seksualna, jak każde zachowanie człowieka podlega odpowiedzialności moralnej (klasy VII – VIII);</p> <p>— wyjaśnia, co to znaczy, że życie jest wartością;</p> <p>— rozumie, na czym polega prawo człowieka do intymności i ochrona tego prawa;</p> <p>— wyraża postawę szacunku i troski wobec życia i zdrowia człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci;</p> <p>— rozumie wartość trwałości małżeństwa dla dobra rodziny (klasa VIII);</p> <p>— przedstawia rolę autorytetów w życiu człowieka, wymienia osoby uznane za autorytety przez innych i siebie (klasa VII);</p> <p>— uczestniczy w podziale obowiązków; korzysta z pomocy innych i sam jej udziela; potrafi dzielić czas pomiędzy pracę i rekreację; wie jak tworzyć atmosferę świętowania (klasy IV-VI);</p> <p>— omawia problemy wieku młodzieńczego i sposoby radzenia sobie z nimi (klasy IV-VIII).</p>

Tabela nr 4. Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Edukacja wczesnoszkolna	<p>— wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu;</p> <p>— zna zasady pierwszej pomocy,</p> <p>— zna szkodliwość używek i ich wpływ na zdrowie,</p> <p>— rozróżnia podstawowe znaki drogowe, stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych; przestrzega zasad zachowania się środkach publicznego transportu zbiorowego;</p> <p>— stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku;</p> <p>— ma świadomość istnienia zagrożeń ze środowiska naturalnego, np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze,</p>

	<p>burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach;</p> <ul style="list-style-type: none"> — stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami, oraz stosuje zasady netykiety; — rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> — rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii komunikacyjno – informacyjnych; — przestrzega ogólnie przyjęte zasady związane z bezpieczeństwem w Internecie;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> — omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach w różnych porach roku; — omawia konsekwencje zdrowotne stosowania używek w odniesieniu do podejmowania aktywności fizycznej; — wymienia zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu sportowego; — wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im; — wskazuje zagrożenia związane z uprawianiem niektórych dyscyplin sportu;
WOS	<ul style="list-style-type: none"> — rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych; wymienia osoby i instytucje, które należy powiadomić w takich sytuacjach; — przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów Internetu; rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wyjaśnia, jak należy na nią reagować; — wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw; — przedstawia uprawnienia policjantów i funkcjonariuszy innych służb porządkowych oraz swoje prawa w kontakcie z tymi służbami;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> — posługuje się technologią zgodnie z przyjętymi zasadami i prawem; przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy; — uznaje i respektuje prawo do prywatności danych i informacji oraz prawo do własności intelektualnej; — wymienia zagrożenia związane z powszechnym dostępem do technologii oraz do informacji i opisuje metody wystrzegania się ich; — stosuje profilaktykę antywirusową i potrafi zabezpieczyć przed zagrożeniem komputer wraz z zawartymi w nim informacjami; — ocenia krytycznie informacje i ich źródła, w szczególności w sieci, pod względem rzetelności i wiarygodności w odniesieniu do rzeczywistych sytuacji, docenia znaczenie otwartych zasobów w sieci i korzysta z nich;
Technika	<ul style="list-style-type: none"> — przewiduje zagrożenia płynące z niewłaściwego użytkowania sprzętu technicznego; — analizuje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu podczas pracy z narzędziami i urządzeniami (procedura postępowania podczas wypadku przy pracy; umiejętność udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej w typowych sytuacjach zagrożenia);

Edukacja dla bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> — wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń (pochodzenia naturalnego i wywołane przez człowieka); — wymienia zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach; rozróżnia poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe; omawia zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych; — umiejętność udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej w typowych sytuacjach zagrożenia;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> — świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z Internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany; — zna rodzaje i czynniki ryzyka, które sprzyjają uzależnieniom; rozumie, że jego zdrowie i przyszłość zależą od jego wyborów; kształtuje postawy asertywne, aby nie ulegać presjom grupy i wejść na drogę uzależnień; — zna zagrożenia okresu dojrzewania, takie jak: uzależnienia chemiczne i behawioralne, presja seksualna, pornografia, cyberseks, prostytutka nieletnich; potrafi wymienić sposoby profilaktyki i przeciwdziałania (klasy VII-VIII); — charakteryzuje związek istniejący pomiędzy aktywnością seksualną a miłością i odpowiedzialnością; omawia problemy związane z przedmiotowym traktowaniem człowieka w dziedzinie seksualnej (klasa VIII); — potrafi scharakteryzować i ocenić różne odniesienia do seksualności: permisywne, relatywne i normatywne (klasa VIII).

Strategie działań profilaktycznych.

Tabela nr 5. Działalność wychowawczo - profilaktyczna

L.p.	Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1.	Realizowanie wśród uczniów oraz ich rodziców/ opiekunów prawnych programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych przez Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy o	1. Wspieranie uczniów ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym.	Psycholog, pedagog, wychowawcy, nauczyciele	Rok szkolny 2024/2025	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie
		2. Pomoc uczniom z rozpoznanymi wczesnymi objawami używania środków psychoaktywnych.	Psycholog, pedagog, wychowawcy, nauczyciele	Rok szkolny 2024/2025	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie
		1. Zapewnienie wsparcia rodzinom uczniów, którzy mają problem z używaniem substancji psychoaktywnych.	Psycholog, pedagog, wychowawcy, nauczyciele	Rok szkolny 2024/2025	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie

	przeciwdziałaniu narkomanii				
2.	Wspieranie uczniów w rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień, jako alternatywnej formy działalności zaspokajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej.	Organizacja różnorodnych działań i zajęć np. „giełda zainteresowań”, wycieczki, konkursy, uroczystości szkolne, prezentacja talentów.	Wychowawcy, nauczyciele	Rok szkolny 2024/2025	Uczniowie
3.	Budowanie pozytywnego klimatu społecznego szkoły.	Wzmocnienie zaangażowania uczniów w działalność samorządu uczniowskiego i wolontariatu.	Wychowawcy, nauczyciele, opiekunowie SU i wolontariatu	Rok szkolny 2024/2025	Uczniowie

4.	Zapewnienie dostępności pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom placówki.	1. Zapewnienie bezpieczeństwa emocjonalno-społecznego i psychofizycznego uczniów poprzez rozmowy oraz inne działania terapeutyczne.	Pedagog, psycholog, nauczyciele, nauczyciele specjaliści	Rok szkolny 2024/2025	Uczniowie, rodzice / opiekunowie prawni
		2. Informowanie o miejscach, w których można uzyskać pomoc psychologiczno-pedagogiczną poza szkołą.			
5.	Wspieranie zdrowia psychicznego uczniów	1. Prowadzenie działań na rzecz upowszechniania wiedzy na temat zdrowia psychicznego i jego uwarunkowań – prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych.	Pedagog, psycholog, nauczyciele	Rok szkolny 2024/2025	Uczniowie
		2. Wsparcie uczniów w budowaniu poczucia własnej wartości poprzez rozwijanie potencjałów	Pedagog, psycholog, nauczyciele	Rok szkolny 2024/2025	Uczniowie

		<p>i koncentrowanie się na mocnych stronach dzieci i młodzieży. Wspieranie uczniów w rozwijaniu empatii i wrażliwości na potrzeby innych. Wzmocnienie potencjału zdrowia psychicznego uczniów.</p>			
6.	Współpraca z rodzicami / opiekunami prawnymi uczniów w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia, w tym zdrowia psychicznego	1. Aranżowanie działań integrujących rodziców ze społecznością szkolną i tworzenie warunków sprzyjających współpracy.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, pielęgniarka	Rok szkolny 2024/2025	Rodzice/ opiekunowie prawni
		2. Rozpowszechnianie materiałów z zakresu edukacji zdrowotnej (np. przeciwdziałanie narkomanii, ryzykownym zachowaniom oraz promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia)	Pedagog, psycholog, wychowawcy, nauczyciele, pielęgniarka	Rok szkolny 2024/2025	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie
		3. Promowanie zdrowego i aktywnego trybu życia poprzez organizację spotkań i webinarów ze specjalistami.	Pedagog, psycholog, wychowawcy, nauczyciele	Rok szkolny 2024/2025	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie
		4. Zwiększenie poziomu wiedzy rodziców o problemach zdrowia psychicznego i potrzebach emocjonalno – społecznych uczniów, powstałych m.in. wskutek izolacji społecznej.	Pedagog, psycholog, wychowawcy	Rok szkolny 2024/2025	Rodzice / opiekunowie prawni

EWALUACJA

W ustaleniu czy realizowany program przynosi oczekiwane efekty, niezbędna jest jego ewaluacja. Należy więc kontrolować zarówno przebieg procesu jak i osiągnięte wyniki.

W tym celu na początku roku szkolnego i w trakcie jego trwania należy przeprowadzić wśród uczniów, rodziców i nauczycieli ankiety. Proces powinien być kontrolowany przez bieżące monitorowanie, a uzyskane informacje wykorzystywane do modyfikacji samego programu (jeżeli wystąpi taka potrzeba). Ewaluację wyników należy przeprowadzić pod koniec każdego roku szkolnego i opracować wnioski do pracy na następny rok szkolny.

Narzędzia ewaluacji:

Ankieta skierowana do rodziców, uczniów i nauczycieli dotycząca zebrania informacji oraz prowadzenia działań profilaktycznych w celu przeciwdziałaniu uzależnień i zachowań ryzykownych – czynniki chroniące i czynniki ryzyka.

Ankieta skierowana do rodziców dotycząca sytuacji wychowawczo-opiekuńczej dziecka.

Ankieta skierowana do uczniów, rodziców i nauczycieli dotycząca klimatu szkoły.

Analiza dokumentów.

Obserwacje.

Rozmowy z uczniami, rodzicami i nauczycielami.

USTALENIA KOŃCOWE

Za realizację Programu Wychowawczo – Profilaktycznego szkoły odpowiedzialni są wszyscy pracownicy szkoły. Dyrektor Szkoły czuwa nad prawidłowością jego realizacji. Za realizację poszczególnych zakresów odpowiedzialni są nauczyciele.

Program Wychowawczo – Profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 9 w Lubinie jest otwarty, może być modyfikowany w trakcie realizacji.

Program ten podlega monitorowaniu i ewaluacji.